

Ruimtegebruik in de praktijk

BRON: Expertisecentrum Kinderopvang, 2025

Mogelijk gemaakt met een projectsubsidie van Ministerie Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Door samen te kijken naar hoe de ruimte in de praktijk gebruikt wordt en met elkaar te overleggen over welke regels/afspraken er zijn, krijgen de pedagogisch professionals inzicht in welke regels kinderen belemmeren in hun autonomie, exploratie en creativiteit.

VOOR WIE

Pedagogisch coaches en pedagogisch professionals

DOEL

De professionals inzicht geven in welke regels/afspraken met betrekking tot het ruimtegebruik zijn en welke regels/afspraken de kinderen belemmeren.

WAT

De tool kan tijdens een teamoverleg ingezet worden.

WERKWIJZE

De tool kan worden gebruikt tijdens een teamoverleg of met één of meerdere groepen. De pedagogisch coach leidt de werkvorm aan de hand van de beschrijving. Voor deze werkvorm zijn materialen nodig: 2 verschillende kleuren post-its (roze en gele) en stiften.

GOED OM TE WETEN/INLEIDING

Regels zijn nodig: als iedereen door rood zou rijden zou het een puinhoop zijn op straat. Deze regels zorgen voor veiligheid. Maar een te veel aan regels in het ruimtegebruik kan ook belemmerend werken: het kan de exploratie-behoefte en de zelfstandigheid van kinderen beperken.

Rondom het thema omgeving: ruimte, inrichting en materialen zijn vaak veel regels op de groep. Voorbeelden:

- We ruimen alles op als het tijd is om te lunchen
- De bank is alleen om op te zitten
- De kralen mogen alleen gebruikt worden als de jonge kinderen op bed liggen
- Het spelmateriaal moet altijd gebruikt worden op de plek waar het bij hoort.

Introductie

Tijdens dit overleg gaan we de regels over het gebruik van de ruimte, inrichting en materialen die op onze groepen gelden onder de loep nemen: welke regels zijn nodig en waarom, en welke regels belemmeren de kinderen en zijn misschien wel overbodig?

Verzamelen van regels

We starten met het verzamelen van de regels die bij ons op de groep gelden. Bespreek ook of iedereen dezelfde regels hanteert. Bespreek daarna welke regels echt belangrijk zijn en schrijf deze op de roze post-its en welke regels minder belangrijk zijn en schrijf deze op de gele post-its. Plak alle post-its op de flip-over/de deur/het raam.

Discussie

Bekijk samen de verzamelde regels en afspraken, start met de regels die belangrijk worden ervaren.

Bespreek de volgende vragen:

- Wat is het doel van de regel?
- Is de regel belangrijk voor de veiligheid van de kinderen?
- Is de regel belangrijk omdat ik zo overzicht kan houden op de groep?
- Wordt de regel vaak overtreden?
- Kan de regel kinderen belemmeren in hun spel, autonomie of creativiteit?

Kijk naar de regels kinderen kunnen belemmeren en bespreek de volgende vragen:

- Waarom is deze regel belangrijk?
- Zou het schrappen, of aanpassen van deze regel de kinderen meer ruimte kunnen geven?
- Wat zou een nadeel zijn van het schrappen van deze regel?

Besluit of de regel behouden blijft (zet een vinkje op de post-it) of dat de regel geschrapt wordt (streep de regel door). Doe dit ook voor de regels die als minder belangrijk ervaren worden.

Reflectie en afsluiting

- Hoe voelt het voor de pedagogisch professionals om de regels die geschrapt zijn los te gaan laten?
- Wat heb je nodig om dit in de praktijk los te laten?
- Hoe gaan jullie monitoren wat het effect is op de kinderen als de regel is losgelaten?

Minder regels betekent niet dat er geen structuur en veiligheid meer is. Het geeft vertrouwen aan de kinderen én aan jullie om flexibel met de ruimte om te gaan. Vertrouw op de kracht van een minder gereguleerde omgeving.